

Světové dějiny

Charakteristika předmětu

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Světové dějiny vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost, která je vymezena v RVP G. Předmět je zařazen do výuky 1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia v oboru IB DP. Časová dotace předmětu je určena učebním plánem oboru v kapitole 4. Výuka Světových dějin se soustředí na klíčová období světových, zvláště pak evropských dějin od pravěku po závěr 20. století, důraz je přitom kladen zejména na dějiny moderní. Předmět je úzce provázán s výukou předmětů České dějiny a Regiony v souvislostech, klade důraz na vzájemné vazby a souvislosti mezi všemi dotčenými předměty.

Cílem předmětu Světové dějiny je pochopit problémy a obraz současného světa jako logický důsledek dlouhodobého historického vývoje. Výklad se nesoustředí na izolovaná fakta, ale v celkovém pojetí se snaží hledat souvislosti, srovnávání, analogie, historické zákonitosti a principy. Studenti jsou podněcováni ke kritickému hodnocení pramenů a z nich vyplývajících historických faktů. Jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí, ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti.

Vyučovací předmět ČESKÉ DĚJINY přináší poznatky o životě lidí na historických územích našeho dnešního státu v minulosti, o příčinách a důsledcích událostí, o vztazích mezi různými oblastmi života společnosti. Znalost minulosti umožňuje mladým lidem snazší orientaci v současném světě. Hlubší poznání jiných kultur, jazyka, náboženství vede studenty k větší toleranci. Důležitým úkolem je i rozvíjení samostatného kritického myšlení a utváření si vlastního názoru. Předmět ČESKÉ DĚJINY vychází ze vzdělávacího oboru Dějepis a je součástí vzdělávací oblasti Člověk a společnost. Svou podstatou jde to předmět integrující informace z řady oblastí lidské činnosti. Vede žáky k tomu, aby si tento fakt uvědomovali a dění minulosti dokázali zasadit do souvislostí a také je v souvislostech chápali.

V předmětu jsou realizována následující průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova
- Multikulturní výchova
- Mediální výchova
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- zadáváním samostatné práce (projektů) vede žáky k vyhledávání a třídění informací z různých zdrojů,
- motivuje žáky, aby kriticky přistupovali ke zdrojům informací a se získanými informacemi zacházeli eticky,
- důsledným a vstřícným hodnocením práce žáků napomáhá rozvíjet jejich kritický postoj k vlastní práci.
- Předkládá žákům dostatek spolehlivých informačních zdrojů, které jim umožní poznání českých dějin a podněcuje je k získávání dalších informací.
- Nabízí žákům řadu aktivačních metod, které jim přiblíží problematiku dějin kultury (návštěvy výstav, odborné exkurze v rámci regionu i republiky, projektová zaměstnání, vlastní průvodcovská činnost) a vede je k dalšímu zájmu o tuto problematiku.
- Vede žáky k posouzení vlastního pokroku, kritickému zhodnocení svých výsledků.
- Vede žáky ke zpracování odborně úzce zaměřených prezentací, referátů z odborné literatury.
- Vede žáky k samostatnému efektivnímu vyhledávání informací, orientaci v historickém atlase a v edicích dokumentů.
- Motivuje žáky ke sledování filmových a televizních historiografických pořadů.
- Prostřednictvím četby odborných statí a knih seznamuje žáky s některými českými historiky

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- zadáváním problémových úkolů a samostatného vyhledávání informací v historických pramenech učí žáky analyzovat, srovnávat, kriticky hodnotit získaná fakta a dospívat k samostatným závěrům.
- Prací s dokumenty učí žáky kriticky myslet, utvářet si vlastní názor a dokázat si ho obhájit správnou argumentací.
- Vede žáky k využívání získaných vědomostí k řešení problémů (například při zpracovávání referátů). Zejména na tématech moderních dějin ukazuje žákům, jak důležité je činit uvážlivá rozhodnutí, a učí je uvědomit si zodpovědnost za svá rozhodnutí.
- Učí žáky správné interpretaci dokumentů, objektivnímu hodnocení fakt a informací.
-

Kompetence komunikativní

Učitel:

- zařazováním diskuse na vhodná témata vede žáky k rozvoji samostatného úsudku a názoru a k vhodné argumentaci podložené historickými fakty,

Světové dějiny

- vhodnou interakcí učí žáky přesně srozumitelně formulovat myšlenky a podpořit je přiměřenými verbálními i neverbálními prostředky.
- Učí žáky vyjadřovat se stručně, výstižně a v logickém sledu.
- Nabízí žákům možnost zapojovat se do diskuse, učíme je formulovat myšlenky, naslouchat promluvám jiných, vhodně na ně reagovat, obhajovat svůj názor, správně argumentovat.
- U ústních i písemných projevů dbá na užívání správných pojmů a ověřujeme, zda jim žáci dobře rozumějí.
- Pomocí zavádění skupinové práce vede žáky ke komunikaci ve skupině.
- Umožňuje žákům poznávat různé typy textů a obrazových dokumentů (např. novinové články, úryvky z knih, smlouvy, dopisy, mapy, grafy, videozáznamy, obrazy), přemýšlet o nich, tvořivě je využívat k vlastnímu rozvoji.
- Dbá na spisovný projev.
-

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- zadáváním týmové práce vede žáky k respektování schopností a potřeb ostatních členů kolektivu, podporuje aktivitu žáků, ochotu při řešení problémů a dobré interpersonální vztahy,
- vede žáky k naslouchání a toleranci názorů ostatních.
- Vede žáky k účinné spolupráci ve skupině a pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce vytvářením pravidel, umožňuje žákům podílet se na utváření příjemné atmosféry v kolektivu.
- Vzájemným hodnocením skupinové i individuální práce učí žáky sebekritice, přijímat i negativní kritiku a vypořádat se s ní.
- V rámci dějepisu seznamuje žáky s různými náboženstvími, kulturami, ideologiemi, jejich vhodným objasněním, upozorňováním na negativní jevy, poznáním odlišností a jejich pochopením je vede k toleranci, upevňování dobrých mezilidských vztahů a v případě potřeby i poskytnutí pomoci druhému.
-

Kompetence občanské

Učitel:

- důrazem na vybrané kapitoly z historie formuje v žácích občanské postoje, vede je k pochopení zásad života v občanské společnosti, k potřebě jejího stálého kultivování i ochrany.
- Studiem pozitivních i negativních společenských jevů v různých epochách dějin vedeme žáky k vytváření správných občanských postojů a pozitivnímu ovlivňování reality (např. boji proti projevům nacionalismu, rasismu, antisemitismu).
- Studiem dějin kultury a umění a návštěvami historických památek učí žáky chránit a respektovat naše tradice a kulturní a historické dědictví, vede je k pozitivnímu vnímání uměleckých děl.
- Rozvíjí u žáků chápání základních principů zákonů a společenských norem, vede je k jejich respektování a chování se podle nich.
- Vede žáky k pochopení základních ekologických souvislostí vyvozených z historie, např. průmyslová revoluce.
-

Kompetence k podnikavosti

- Učitel:
- zadáváním úkolů vede žáky k systematické práci,
- zejména stálou hodnotící podporou a pozitivním přístupem pomáhá zvyšovat sebevědomí žáka a motivuje k další práci.
- Zadáváním samostatných prací vede žáky k využití znalostí a zkušeností z jednotlivých vzdělávacích oblastí v zájmu svého rozvoje a přípravy na budoucnost.
- Rozvíjí u žáků systematickost, vytrvalost, přesnost, pečlivost a samostatnost.
- Vede žáky k tomu, aby se dobře vyrovnávali s moderními a náročnými pracovními podmínkami a aby získané dovednosti a návyky převáděli do praxe.

Světové dějiny

vzdělávací oblast	očekávaný výstup podle RVP	školní výstup ŠVP	učivo	vazba a přesahy	poznámky
Dějepis – Úvod do studia historie	Charakterizuje smysl historického poznání a jeho povahu jako poznání neuzavřeného a proměnlivého.	Diskutuje o smyslu historického poznání a chápe jeho význam ve vývoji společnosti.	Význam historického poznání pro současnost	VMEGS – Žijeme v Evropě: Identita člověka v globálním kontextu	
	Rozlišuje různé zdroje historických informací, způsob jejich získávání a úskalí jejich interpretace.	Rozlišuje různé zdroje historických informací, kriticky je hodnotí.	Prameny historikovy práce Pomocné vědy historické		
Dějepis – Pravěk	Objasní ve shodě s aktuálními vědeckými poznatky materiální a duchovní život lidské společnosti v jednotlivých vývojových etapách pravěku; charakterizuje pojem archeologická kultura.	Rozčlení prehistorické období, vyloží specifika důležitých epoch a objevů, zná oblasti s významnými prehistorickými památkami.	Doba kamenná, bronzová a železná Keltové		
	Zařadí časově a prostorově hlavní archeologické kultury pravěku a vysvětlí zásadní zlom ve vývoji lidstva v důsledku cílevědomé zemědělské a řemeslné činnosti.	Vysvětlí mezníky vývoje lidské společnosti v pravěku v různých částech světa.			
Dějepis – Starověk	Zdůvodní civilizační přínos vybraných starověkých společenství, antiky a křesťanství jako základních fenoménů, z nichž vyrůstá evropská civilizace.	Objasní společné i rozdílné rysy staroorientálních a antických států.	Staroorientální státy, starověké Řecko a Řím	MKV – Základní problémy sociokulturních rozdílů	
		Objasní civilizační přínos vybraných starověkých společenství.			
		Vysvětlí určující procesy a události, které daly základ evropské civilizaci.	Řecká demokracie, římské právo	SV – demokracie, právo, stát	
	Objasní židovství (vazbu mezi židovstvím a křesťanstvím) a další neevropské náboženské a kulturní systémy.	Objasní hlavní evropské náboženské systémy (křesťanství, židovství).	Judaismus a vznik křesťanství	SV – náboženské systémy	
		Porovná specifika neevropských náboženských systémů.	Buddhismus, čínská filozofie		
Popíše určující procesy a události, uvede významné osobnosti starověkých dějin.	Zhodnotí význam starověkých osobností a jejich přínos naší civilizaci a dalšímu vývoji.	Vědy, vzdělanost, kultura ve starověku	EV – architektonické slohy a jejich prvky, významné památky staroorientálních států i antiky		
Dějepis – Středověk	Objasní proces christianizace a její vliv na konstituování raně středověkých států v Evropě; vysvětlí podstatu vztahu mezi	Vysvětlí proces formování raně středověkých států.	Utváření středověké Evropy: byzantsko-slovanská oblast, francká říše, oblast západní, východní a stř. Evropy		

Světové dějiny

	světskou a církevní mocí v západním i východním kulturním okruhu i projevy vlivu náboženství a církve ve středověké společnosti.	Vysvětlí vliv náboženství na formování středověké Evropy a vystihne vztah světské a církevní moci.	Význam křesťanství pro středověkou společnost Spor mezi církevní a světskou mocí, boj o investituru, křížové výpravy		
	Definuje proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století a jeho specifické projevy ve vybraných státních celcích.	Porovná proměny hospodářského a politického uspořádání středověké společnosti 5.–15. století v jednotlivých oblastech. Objasní vývoj k modelům pozdně středověkých států.	Venkov a zemědělství, kolonizace, rozvoj řemesel a obchodu, urbanizace Vrcholně středověké státy Vzdělanost a umění středověké společnosti		
	Vymezí specifika islámské oblasti, vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů, zejména pro jižní a východní Evropu.	Vyloží problematiku islámské oblasti. Vysvětlí důsledky tatarských a tureckých nájezdů.	Islám, arabská říše Mongolská a turecká expanze	MKV – interkulturalita	
Dějepis – Počátky novověku	Rozpozná nové filozofické a vědecké myšlenky, které byly zformulovány ve 14.–17. století; zhodnotí jejich praktické dopady.	Rozpozná nové filozofické myšlenky 14.–17. století, zhodnotí jejich praktické dopady. Interpretuje renesanční myšlenky a jejich dopad v různých oblastech života společnosti.	Renesance a humanismus	EV – umělci a nadčasová umělecká díla SL	
	Porozumí důsledkům zámořských objevů, jež vedly k podstatným hospodářským i mocensko-politickým změnám.	Osvětlí příčiny a důsledky zámořských objevů a jejich dopad na další vývoj světa.	Zámořské plavby	GG	
	Popíše základní rysy reformace a protireformace, vysvětlí důsledky pro další evropský i světový vývoj	Vysvětlí vztah reformace a protireformace, objasní důsledky tohoto střetu pro Evropu.	Reformace a protireformace		
	Vymezí základní znaky stavovství a absolutismu; uvede konkrétní projevy v jednotlivých zemích a příklady střetů.	Porovná a zhodnotí princip stavovského státu a absolutistické vlády.	Absolutismus a stavovství Rivalita a kooperace evropských velmocí, třicetiletá válka Baroko		
	Určí a zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství, rozpozná jejich uplatnění v revolucích 18. a 19. století.	Zhodnotí hlavní myšlenky a principy osvícenství a jeho projevy ve světovém vývoji	Osvícenství a klasicismus		
Modernizace společnosti	Na konkrétních příkladech jednotlivých států demonstruje postupný rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů přes úsilí	Objasní na konkrétních příkladech jednotlivých států rozklad, zánik a proměny dosavadních systémů a vznik nových politických i společenských struktur.	Rozdílný vývoj politických a společenských systémů ve vybraných zemích západní, střední a východní Evropy v 18. století Vznik USA	SV – ústava, lidská práva	

Světové dějiny

	mocenských struktur o jejich udržení.		Velká francouzská revoluce a Evropa za napoleonských válek		
	Posoudí význam ústavy a novou organizaci státu, uvede základní typy parlamentních státních systémů.	Uvede základní typy parlamentních státních systémů, posoudí význam ústavy a novou organizaci státu			
	Vysvětlí emancipační hnutí národů i jednotlivých společenských vrstev.	Vysvětlí různé formy boje za národní sebeurčení.	Revoluce 20. a 30. let 18. století	SL – národní obrození	
	Charakterizuje proces modernizace, vysvětlí průběh industrializace a její ekonomické, sociální a politické důsledky; rozpozná její ekologická rizika; určí základní příčiny asymetrického vývoje Evropy a světa v důsledku rozdílného tempa modernizace.	Objasní pojmy modernizace a industrializace, uvede jejich ekonomické, sociální a politické důsledky, rozpozná ekologická rizika, určí základní příčiny s tím souvisejícího nerovnoměrného vývoje Evropy a světa.	Průmyslová revoluce Utváření novodobých národních společenství, socio-ekonomické teorie 19. století Životní styl, technika a kultura přelomu 19. a 20. století		
	Vysvětlí expanzivní záměry velmocí v okrajových částech Evropy a v mimoevropském světě, jež byly příčinou četných střetů a konfliktů daného období.	Vysvětlí expanzivní cíle velmocí v Evropě i v mimoevropském světě, uvede nejvýznamnější střety a konflikty.	Kolonialismus a imperiální politika Mezinárodní vztahy vedoucí k 1. světové válce	GG, RS MKV – Multikulturalita VMEGS – Žijeme v Evropě	
Dějepis – Moderní doba I – situace v letech 1914–1945	Charakterizuje dvě světové války, dokumentuje sociální, hospodářské a politické důsledky.	Charakterizuje první světovou válku, vysvětlí její sociální, hospodářské a politické důsledky.	1. světová válka, Versailleský systém		
		Vysvětlí historický význam druhé světové války na uspořádání světa v druhé polovině 20. století a dozvuky konfliktu v současnosti.	2. světová válka		
	Uvede příčiny a projevy politického a mocenského obrazu světa, který byl určen vyčerpáním tradičních evropských velmocí, vzestupem USA a nastolením bolševické moci v Rusku.	Diskutuje o zásadních proměnách světa po první světové válce, vystihne rozpory Versailleského systému.	Ruské revoluce		
	Vymezí základní znaky hlavních totalitních ideologií a dovede je srovnat se zásadami demokracie; objasní příčiny a podstatu agresivní politiky a neschopnosti potenciálních obětí jí čelit.	Vymezí základní znaky fašismu, nacismu a komunismu (stalinismu), porovná je se zásadami demokracie a mezi sebou. Vyvodí příčiny a důsledky nástupu totalitních ideologií a pádu demokratických států.	Italský fašismus Německý nacismus Stalinismus	SV – totalita versus demokracie MKV, VMEGS	

Světové dějiny

	Vysvětlí souvislost mezi světovou hospodářskou krizí a vyhocením politických problémů, které byly provázány radikalizací pravicových i levicových protidemokratických sil.	Objasní příčiny a důsledky světové hospodářské krize s přihlédnutím ke globalizaci světa a radikalizaci společnosti.	Světová hospodářská krize Mezinárodní vztahy před vypuknutím 2. světové války	SV – ekonomika	
	Popíše a zhodnotí způsob života v moderní evropské společnosti, zhodnotí význam masové kultury.	Analyzuje vědecko–technický pokrok v moderní společnosti, zhodnotí jeho pozitiva a negativa. Vystihne základní rysy kulturního vývoje společnosti, zhodnotí význam masové kultury.	Věda a technika 20. století Kulturní vývoj ve 20. století	Přírodovědné předměty MedV – Role médií v moderních dějinách EV	
Dějepis – Moderní doba II – soudobé dějiny	Charakterizuje vznik, vývoj a rozpad bipolárního světa, jeho vojenská, politická a hospodářská seskupení, vzájemné vztahy a nejvýznamnější konflikty.	Objasní příčiny vzniku a rozpadu bipolárního světa. Diskutuje o projevech a důsledcích studené války na současnou společnost.	Studená válka Zásadní konflikty (Válka v Korei, Vietnamu; berlínské krize)		
	Vysvětlí základní problémy vnitřního vývoje zemí západního a východního bloku; zejména se zaměří na pochopení vnitřního vývoje a vzájemných vztahů supervelmocí USA, SSSR a na situaci ve střední Evropě.	Kriticky zhodnotí základní problémy vývoje zemí západního a východního bloku.	Vývoj SSSR a zemí východního bloku Vývoj USA po 2. sv. válce		
	Porovná a vysvětlí způsob života a chování v nedemokratických společnostech a v demokraciích popíše mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy na demokratických principech, vysvětlí lidská práva v souvislosti s evropskou kulturní tradicí; zná základní instituce sjednocující se Evropy, jejich úlohu a fungování.	Objasní mechanismy a prostředky postupného sjednocování Evropy.	Evropská integrace	SV (mezinárodní vztahy, mezinárodní organizace)	
		Vysvětlí příčiny pádu komunistických režimů v zemích východního bloku.	Pád komunistických režimů na přelomu 80. a 90. let 20. století.		
			Globální problémy moderní společnosti.	VMEGS – Globální problémy, jejich příčiny a důsledky	